

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Første Fragment

Citation: Winther, Christian: "Første Fragment", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 55. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr02val-shoot-workid63192/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

FØRSTE FRAGMENT

En Dag, da *Reinke* laae og sov
Ved *Malpertus*, i grønne Skov,
Og drømte om den Tid, der svandt,
Da han saa mangel List opspandt,
Der frelste ham fra Nød og Død,
Mens sine Fienders Vold han brød,
Og selv fra Nedrighed steg op
Til Ærens og til Magtens Top;
Hans Nabo, *Grimbart*, kom i Mag
At korte sig den lange Dag
Ved en gemytlig Passiar.
Knap *Reinke* blev sin Fætter vaer,
Før høfligt han imod ham sprang,
Saa Korsene paa Brystet klang,
Og viftede med Halen brav,
Saa Nøglen nær var fløiet af.
Han førte ham i Slottet ind
Og kaldte paa Fru *Ermelin*,
Der strax det Bedste satte frem,
Hvad Jagten havde ydet dem,
Samt Viin fra Kjældrens kjøle Hjem.
Da nu de var af Sulet møt

Og dertil havde drukket tæt,
De lagde sig ved Borgens Port,
Hvor der en Hvilebænk var gjort,
Og lod Cigarens Skyer blaae
Mod Bøgens Skyggetag opgaae.
Da mæled *Grimbart*, »Hør, min Ven!
Beret mig Noget nu igjen
Om, hvordan det hos *Nobel* gik,
Hvor al din Magt og Pragt du fik?
Som for Exempel, nu fortæl,
Hvordan det hænger sammen vel
Med hine Kors og Baand og Bind,
Som smykke her dit ædle Skind,
Samt Nøglen, som paa Bag du har;
I fordums Tide var den bar!«
»Ja gjerne, Ven!« var *Reinkes* Svar.
»See, Nøglen her« — — »Du paa min Tro!«
Afbød ham Hiin, »begynder jo
Bagfra?« — »Det er nu saa min Viis!«
Loe *Reinke* fiint og tog en Priis.
»Det var da Nøglen: seer du vel,
En Tjener bør med al sin Sjæl
Udspeide hver sin Herres Lyst,
For deraf selv at tage Høst.
Heel snart det heller ei undgik
Mit øvede, mit skarpe Blik,
At der var mangen Port og Dør,
Der voldte *Nobel* ondt Humeur,
Fordi hver Laas var stærk og god
Og ikke let sig dirke lod.
Da tog jeg Hammer, Tang og Fiil
Og smedede med List og Iil
En Nøgle, du! som passed godt

Til Kiste, Kasse, Huus og Slot.
Jeg gav ham den ei selv, — jo Pyt!
Den blev bestandig noget Nyt.
Jeg førte ham da rundt til hver
En Skat, som vakte hans Begjær;
Jeg lukked op for mangt et Hul
Og fyldte Posen ham med Guld.
Da jeg dernæst heel ofte saae
Min gode Herre staae og gaae
Med Suk og høist forelsket Blik,
Hvor Tigerinden stod og gik;
Og da jeg vidste paa en Prik,
Naar hendes Mand, den raae Krabat,
Just støved om i Skov og Krat;
Fik jeg ad hendes Løndør smukt
Min gode Nobel indelukt;
Og han, den Stakkell mærked ei,
Han vandred paa en alfar Vei! —
Min snilde Nøgle tidt jeg stak
I Døren til det Løngemak,
Hvor selv de allerstørste Mænd
Paa deres Fod maa vandre hen.
Da stod jeg hos, mens han var paa,
Og korted Tiden ham som saa
Med mangan Witz og snurrig Snak,
Saa fast hans Bug af Latter sprach.
Ved mine Løier, ved min Sang
Alt havde sin forønskte Gang.
Sligt er saa vigtigt, veed du vel,
For Folkets Lykke, Statens Held!
Da var det, at den Herre god
En gylden Nøgle smede lod
Og selv høistegenhændig der

Den fæsted, hvor du nu den seer,
Den er jo ret beqvem, den Sag,
Thi naar jeg vender Een min Bag,
Kan han dog see den med Behag! —
— Det første Kors, min Bringes Pryd,
Det skylder jeg en anden Dyd.
Du veed, at *Nobel* gjør sig til
Af stor Forstand paa Dands og Spil.
Forvist! det røber ædel Sands!
Blandt alle Kunster, troer jeg, Dands
Tilkjendes bør den første Krands.
Hvad er vel Tankens, Tonens Kunst?
Ak, idel Snak og Taagedunst!
Nu, Meiselhug? og Pensleri?
Alt *det* der intet Liv er i!
Nei, Dands, det veed man, hvad det er,
Den lever dog, det seer Enhver.
Den kommer og den gaaer sin Vei,
Og staaer ei som et Einerlei!
Der tales klart med Skulder, Arm,
Med Albu, Nakke, Bag og Barm,
Med Ryg, med Mave, Laar og Knæ,
Saa det forstaaes af hvert et Fæ!
Vor Dandsemester, Bukken, kan
Nok kaldes Landets største Mand,
Maaskee selv paa den hele Jord.
Han har os Dandsen bragt i Flor!
Du skulde see ham blandt hans Høns:
Det ædle Hoved lidt paaskjøns,
Han spanker frem saa stout og strunk
Som nogen Hane i Seiersprunk.
Saa tripper han smaa, bitte Trip,
Snoer sig som Top paa Taaens Tip,

Saa flyver han mod Himlen op,
Som hængte ved en Traad hans Krop,
Og snurrer der sig atter om
I Luften, rank og smækker, som
Tambour-Majorens blanke Stok,
Og staaer med Eet — stiv som en Blok!
Mit Hjerte brændte, Sjælen fløj
Med ham i hans Begeistring høi,
Mens Folket jublede med Støi!
Jeg følte dybt hvor flau og bar
Al anden jordisk Stræben var;
Hvor ussel, hvor betydningsløs
Mod en Carriere saa glorios! —
Jeg raader dig, *Grimbart*, min Ven!
At du en Aftenstund gaer hen
Og seer paa Jomfru *Heires* Dands,
Da vil du gaae fra Vid og Sands,
Saa Sjælen i dit gamle Skind
Ei veed, om den skal ud eller ind.
Musiken lyder, Tæppet op
Nu flyver, og med yndigt Hop
Hun svæver frem! Hun er ei seen,
Men strækker ud sit lange Been
Og dreier langsomt sig saa net
Som Passeren paa et Tegnebræt.
Du skuer op — dog, hvad du seer,
Jeg ikke vil beskrive her.
Da mjaer hver en *Katte*-Art
Og stryger jublende sin Bart,
Og skriger »Satan! og »Guds Død!
I Aften er hun rigtigt sød!« —
En sand Begeistring, som — jeg dølger
Det ei — kan have falske Følger; — —

Jeg haaber, du mig vil forstaae! —
Hr. *Nobel* selv forsøgte paa
At øve disse lette Spring,
Han troede det var ingen Ting.
Saa lystigt han i Ring sig svang
At Kronen ham i Nakken hang,
Fra Skuldren gled hans Ridderbaand,
Ham Sceptret foer af høire Haand,
Rigsæblet af den venstre fløi
Og trillede med megen Støi
Ret som en Kegelbossel trind
Blandt Hoffets Mænd og Damer ind.
Hans Høiærværdighed, Hr. *Stud*,
Af Angest brølte rigtig ud;
Fru *Faar* besvimed, Fru *Vibe* peeb,
Mens Frøken *Papegøie* greb
Saa fast i *Martins* Uldtoupée,
At hele Hoffet fik at see
Hans ædle, høie Pandes Glands
Fra Snuden bagom ned til hans — —
Een slog sit Knæ, Een vred sin Arm, —
Det var en Helvedes Allarm!
Med saadan Fart det Æble kom,
At halve Rigets Raad faldt om,
Ja, mangan Dame gik ei fri,
Saa Hoffets Nar skreg: »Alle ni!«
Men jeg udraabte: »Held den Stat,
Som har en saadan Potentat,
Der ei blot føler Sympathie
For Dands, men Mester er deri!« —
Hiin skjønnne Kunst jeg ogsaa drev
Og tidlig Dilettant jeg blev.
Jeg efterabed Bukkens Dands

Og vandt mig mangen Hæderskrands.
Men det var altid dog min Qval,
At ei jeg var original.
Jeg napped hist og her mig lidt
Og gjorde det, som saa, til Mit.
Det var mig dog ei nok. Jeg saae,
Hvor *Nobel* lagde Vægt derpaa,
Og vilde da for hver en Pris
Fremtræde paa min egen Viis.
Men det var svært! Dog, seer du vel,
Den Driftige har altid Held.
Paa mine Reiser jeg engang
Opholdt mig i en Dal saa trang
Hist mellem høie Bjerger, der
Just kige over Skovens Træer.
Der boede Murmeldyret alt
Forlængst udi en Klippespalt.
Hans Stilling var just ikke flot,
Dog havde han til Tørt og Vaadt,
Og leved paa sin Viis ret godt.
Men gnaven var han i sit Sind,
Han slumred helst om Vintren ind,
Og vaagned først ved Vaarens Tid,
Naar Solen skinned varm og blid.
Han fulgte strengt hvad *Kempis* lær':
»Kom ei for tidt de Store nærl«*)
(Og tænker man paa Kirsebær,
Saa maa man sige, hvad man vil,
Han har jo nogen Grund dertil.)
Nok, aldrig ved en Assemblée,
I By, ved Hof han lod sig see, —

*) Coram proceribus non frequenter appareas.

Det sølle, taabelige Kræ!
Men dandse kunde han, det Fæl
Jeg flere Dage sad og saae
Med spændt Opmærksomhed derpaa,
Naar han en Pastorage net
I Græssed tripped, fri og let.
Man kunde kalde det en puur,
Men ubchøvlet, raa Natur.
Landboerne med deres Børn,
Hel mangan gammel Grib og Ørn,
Der leved eensom paa sit Fjeld,
Den Odder fra sit Kildevæld,
Samt Pindsviin, Lækat, Egern, Muus
Kom tidt til Murmeldyrets Huus.
De sad i en fortrolig Ring
Og saae paa disse jævne Spring,
Mens Gjøg og Stær og Lærkelil
Opvartede med Fløitespil.
Men jeg tog efter; thi som sagt,
Jeg har det altid i min Magt
At give mig om kun et Skjær
Af hver en Ting, jeg kommer nær;
Liig dette Fiirbeen, i hvis Kjød
Sig speiler hver en anden Lød.
Saa lærte jeg ham Kunsten af,
Og mig til Hove strax begav.
Den første Gang jeg mødte der
Ved Bal, jeg gav mig ret en Air.
Jeg lod de Andre, Een for Een,
Frit gjøre Stads med deres Been.
Jeg tænkte: Touren kommer snart
Til mig, da faaer det anden Art.
Da Mængden træt tog Hvileplads

Og nippede til Kop og Glas,
Jeg lod Musiken strax begynde
En Melodie af simpel Ynde;
Da løfted jeg min rige Svands
Og traadte rask hiin Bondes Dands,
Der var saa jævn og saa naiv,
Og dog skalkagtig, fuld af Liv.
Vel var min Dands kun -- det er sandt --
Paa anden Haand. Den Priis, jeg vandt,
Den Larm, der midlertid opstod,
Mig ei tilorde komme lod;
Og siden glemte jeg, paa Ærel
At sige, hvor jeg gik i Lære.
Sligt havde før man aldrig seet,
Paa Sligt man ikke var beredt;
Nok sagt: jeg tripped min Idyl.
Da skulde du kun hørt et Hyl,
Et Undringsraab, et Jubelchor!
Man steg paa Stol, man sprang paa Bord,
Man stimled til med Halsen lang.
I Lysekronen Aben hang
Og skreg Hurrahl og Hatten svang.
Man trykkede mig tæt til Bryst,
Og jeg blev klappet, jeg blev kyst.
Man rev mig hist, man trak mig her,
Thi see mig vilde nu Enhver.
Da nærmed *Nobel* sig. Jeg saae
En Taare i hans Øie staae.
Rørt Skjægget vipped, mens han gik
Imod mig med begeistret Blik;
Knap til de Ord han Fatning fik:
»Velkommen, *Ridder!* paa mit Slot!«
Hans Mening fatted jeg jo godt,

Men bukkede mig dybt og lod,
Som jeg ham ikke ret forstod,
Og sagde: »I, al Viisdoms Speil,
Har denne Gang dog taget feil,
Thi jeg er ikke Riddersmand!«
»Veed du da ei,« gjensvared han,
Hvad *Nobel vil*, han ogsaa *kan*?
Jeg vil det, og hvad jeg har sagt,
Staaer altsaa nu som før ved Magt.
Den Tanke, Du med dine Been
Udtrykte, var saa sand og reen;
Og hine Sving med høire Læg
Bar heelt det nationale Præg.
Til Løn for al den Fryd og Lyst,
Din Dands har vækket i mit Bryst,
Bær dette Kors og vær mig tro!«
Derpaa han rakte mig sin Klo,
Paa hvilken, ydmyg og adroit,
Jeg trykkede min Snude tæt,
Og vendte mig, som om jeg, rørt,
Af Kinden noget Vaadt fik tørt.
Men da Trompet og Fløite klang,
Og Ballet atter var i Gang,
Jeg sneg mig ud og green i Smug,
Saa jeg fik Krampe i min Bug! —
Dog Tand for Tunge, bedste Ven!
For Guds Skyld! nævn ei Sligt igjen.
Hvad du har hørt af *Reinke Fos*,
Bør blive, seer du, mellem os,
Til Nobel og jeg selv er død;
Saa siden har det ingen Nød. —
Det var det første Kors. Hvordan
Jeg fik det *andet*, kjære Mand,

Skal jeg engang ved bedre Tid
Fortælle, naar du kommer hid.
Om alle Følgende er der
Ei meget at berette meer,
End, at de netop hænge her;
Thi har man blot de første To,
Saa yngle de som Muus i Lo.
Som Bækken bliver til en Aa,
En vatret Strimmel voxer saa
Paa Brystet ganske af sig selv
Til en stormægtig, haandbred Elv;
Mens Korset til en Stjerne blier,
Der tjener venstre Bryst til Siir.
Det Hele skal du see, for Spads,
Naar jeg engang til stort Calas
Er majet ud med al min Stads.
Skriv først det op, som nu du har;
Jeg er din Tjener! à revoir!«
— Saa talte *Reinke* og gik ind.
Men *Grimbart* rystede sit Skind
Og vandred, takkefuld i Sind,
Hjemad, hvor han med megen Iil
Fik sat det Hørte udi Stiiil.

ANDET FRAGMENT

»Hør,« sagde Grimbart, da igjen
Han sad en Aften hos sin Ven
Om Vintren i den lune Vraa,
Mens *Reineke* paa Ryggen laae
Og gnaved paa et Hønsbeeen
Og af og til ret listigt green, —
»Hør, siig mig, er det ikke sandt,
At ogsaa Palmen tidt du vandt,
Som Digter og som Speculant
Udi Kritik? Man har fortalt,
At fra din Pen var kommet Alt,
Som Navnet *Amaranthus* bar,
Og som saa høit berømmet var?«

»Jovist!« gav *Reineke* til Svar,
»De Kunster har jeg og prøberet,
Jeg digtet har og recenseret,
Arbeidet med i mangt et Blad, —
Skjøndt ikke just i alle dem
Hvor Rævehalen stikker frem, —
Hør nu, hvordan jeg bar mig ad!
Der var en Tid da *Nobel* saae